

Lieta C-339/19**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2019. gada 25. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2018. gada 20. februāris

Prasītājas:

SC Romenergo SA

Aris Capital SA

Atbildētāja:

Autoritatea de Supraveghere Financiară

Pamatlietas priekšmets

Lūgumu iesniedza prasītājas *S.C. Romenergo S.A.* un *Aris Capital S.A.* (turpmāk tekstā kopā – “prasītājas”) pret *Curtea de Apel București – Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal* (Bukarestes apelācijas tiesas – Astotā Administratīvo un nodokļu lietu palāta, Rumānija) 2015. gada 4. maija spriedumu civillietā un 2015. gada 28. septembra lēmumu tiesvedībā starp prasītāju un atbildētāju *Autoritatea de Supraveghere Financiară* (Finanšu uzraudzības iestāde, Rumānija) (turpmāk tekstā – “ASF”), kura ir *Comisia Națională a Valorilor Mobiliare* (Valsts vērtspapīru komisija, Rumānija) (turpmāk tekstā – “CNVM”) tiesību pārņēmēja.

Lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu tiek lūgts interpretēt LESD 63. un nākamos pantus, aplūkojot tos kopā ar Direktīvas 2004/25/EK 2. panta 2. punktu un Direktīvas

2001/34/EK 87. pantu, kas ir aizstāts ar Direktīvas 2004/109/EK 2. panta 1. punkta f) apakšpunktu.

Prejudiciālais jautājums

Vai LESD 63. un nākamie panti, aplūkojot tos kopā ar Direktīvas 2004/25/EK 2. panta 2. punktu un ar Direktīvas 2001/34/EK 87. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu (šajā lietā *CNVM* Noteikumu Nr. 1/2006 2. panta 3. punkta j) apakšpunkts), kurā ir noteikta likumiska prezumpcija par saskaņotu dalību tādos uzņēmumos, kuru akcijas var tikt tirgotas regulētā tirgū un kas tiek pielīdzināti alternatīviem investīciju fondiem (saukti par finanšu investīciju uzņēmumiem, turpmāk tekstā – “FIU”), saskaņošanu attiecībā uz:

1. personām, kas kopīgi ir veikušas vai veic saimnieciskos darījumus ar vai bez saistības ar kapitāla tirgu, un
2. personām, kuras saimnieciskajos darījumos izmanto finanšu līdzekļus, kuriem ir tā pati izcelsme vai kas nāk no citām organizācijām, kuras ir iesaistītie tiesību subjekti?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 63., 64. un 65. pants.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/25/EK (2004. gada 21. aprīlis) par pārņemšanas piedāvājumiem 2. panta d) punkts un 2. panta 2. punkts.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/34/EK (2001. gada 28. maijs) par vērtspapīru iekļaušanu fondu biržas oficiālajā sarakstā un par informāciju, kas jāpublicē par tādiem vērtspapīriem, 87. pants, kas aizstāts ar Direktīvas 2004/109/EK 2. panta 1. punkta f) apakšpunktu.

Atbilstošās valsts tiesību normas

1. Legea nr. 297/2004 privind piețele de capital (Likums Nr. 297/2004 par kapitāla tirgiem) un pēc tam izdarītie grozījumi

2. panta 1. punkta 22. apakšpunkta a) un c) punkts

“1. Saskaņā ar šo likumu tālāk minētajiem terminiem un frāzēm ir šāda nozīme:
[..]

22. iesaistītie tiesību subjekti:

a) tiesību subjekti, kas kontrolē emitentu vai kurus kontrolē emitents, vai uz kuriem attiecas vispārējā kontrole;

[..]

c) fiziskas personas no emitentiem uzņēmumiem ar vadības vai kontroles funkcijām.”

2. panta 1. punkta 23. apakšpunkta a) un c) punkts:

“23. personas, kas darbojas saskaņoti – divas vai vairākas personas, kuras vieno tieši vai klusējot izteikta piekrišana ar mērķi īstenot kopēju politiku attiecībā uz emitentu. Kamēr nav pierādīts pretējais, tiek pieņemts, ka šādi tiesību subjekti rīkojas saskaņoti:

a) iesaistītie tiesību subjekti;

[..]

c) komercuzņēmums ar saviem valdes locekļiem un iesaistītajiem tiesību subjektiem, kā arī šādi tiesību subjekti savstarpēji;

[..].”

286.¹ pants

“(1) Ikviens jebkādā veidā var iegādāties vai tam var piederēt, vienam vai kopā ar citām personām, ar kurām tas darbojas saskaņoti, finanšu investīciju uzņēmuma emitētās akcijas, kas ir radušās, pārveidojot privātīpašuma fondus, nepārsniedzot 5 % no finanšu investīciju uzņēmuma kapitāla.

(2) Balss tiesības ir apturētas tām akcijām, kas pieder akcionāriem, kuri pārsniedz 1. punktā noteiktos ierobežojumus.

[..]

(4) Triju mēnešu laikā no 5 % no dienas, kad ir pārsniegts finanšu investīciju uzņēmuma kapitāla ierobežojums, akcionāriem, kas ir šādā situācijā, ir jāpārdod akcijas, kuras pārsniedz dalības ierobežojumu.”

2. Regulamentul CNVM nr. 1/2006 privind emitenții și operațiunile cu valori mobiliare (CNVM Noteikumi Nr. 1/2006 par emitentiem un vērtspapīru darījumiem)

2. panta 3. punkta j) apakšpunkts

“(3) Saskaņā ar Likuma Nr. 297/2004 2. panta 1. punkta 23. apakšpunktu tiek uzskatīts, ka tikmēr, kamēr nav pierādīts pretējais, *inter alia* šādas personas darbojas saskaņoti:

[..]

j) personas, kas ir veikušas vai veic saimnieciskos darījumus ar vai bez saistības ar kapitāla tirgu”.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 *ROMENERGO* bija emitentes *FIU BANAT CRISANA S.A.* akcionāre, kuras akcijas tika iegādātas kapitāla tirgū ar 4,55498 % daļu balsstiesībām, kas piesaistītas uzņēmumā piederošām akcijām.
- 2 Pēc tam, pēc daļējas sadalīšanas projekta šīs akcijas tika pilnībā nodotas *ARIS CAPITAL S.A.*
- 3 2014. gada 18. martā, pamatojoties uz specializētas pārvaldes veikto analīzi un 2014. gada 18. marta sēdē pieņemto lēmumu, *ASF* nolēma pieņemt šādus individuālos aktus:
 - (i) *ASF* 2014. gada 18. marta Lēmums Nr. A/209, ar kuru ir paziņots, ka: “tiek pieņemts, ka *XV, YW, ZX*, uzņēmumi *S.C. ROMENERGO S.A., SMALLING LIMITED* un *GARDNER LIMITED* darbojas saskaņoti attiecībā pret *FIU Banat Crișana S.A.*, saskaņā ar Likuma Nr. 297/2004 2. panta 1. punkta 22. apakšpunkta a) un c) punktu, kā arī ar 2. panta 1. punkta 23. apakšpunkta a) un c) punktu, aplūkojot tos kopā ar Noteikumu Nr. 1/2006 2. panta 3. punkta j) apakšpunktu un Norādījumu Nr. 6/2012 3. panta 2. punkta f) apakšpunktu.”
 - (ii) *ASF* 2014. gada 18. marta Lēmums Nr. A/210, ar kuru ir noteikts, ka: “*S.C. DEPOZITARUL CENTRAL S.A.* [Rumānijas Finanšu tirgus institūts, kas nodrošina kompensācijas un biržas darījumu veikšanu, kā arī uztur emitentu uzņēmumu reģistru] ir pienākums veikt nepieciešamos pasākumus, lai ierakstītu savos reģistros *FIU BANAT CRIȘANA S.A.* emitēto tādu akciju balsstiesību apturēšanu, kas pārsniedz 5 % balsstiesību un kuras tur *XV, YW* un uzņēmumi *S.C. ROMENERGO S.A., SMALLING LIMITED* un *GARDNER LIMITED*”.
 - (iii) *ASF* 2014. gada 18. marta Lēmums Nr. A/211, ar kuru ir noteikts, ka: “*FIU Banat Crișana S.A.* valdes pienākums ir veikt nepieciešamos pasākumus, lai akcionāru grupa, kuru veido *XV, YW, S.C. ROMENERGO S.A., SMALLING LIMITED* un *GARDNER LIMITED*, [un] par kuru tiek uzskatīts, ka tā rīkojas saskaņoti ar *FIU BANAT CRIȘANA S.A.*, nevarētu izmantot balsstiesības, kas saistītas ar dalību, kura iegūta, pārkāpjot Likuma Nr. 297/2004 286.¹ pantu, un vēlākajiem grozījumiem un papildinājumiem”.
- 4 Kā izriet no norādīto individuālo aktu satura, tiek pieņemts, ka *S.C. ROMENERGO S.A.* rīkojās saskaņoti ar *XV* un *YW* un ar uzņēmumiem *SMALLING LIMITED* un *GARDNER* saskaņā ar Likuma Nr. 297/2004 2. panta 1. punkta 22. apakšpunkta c) punktu un 2. panta 1. punkta 23. apakšpunkta a) un

- c) punkta, kā arī pamatojoties uz Noteikumu Nr. 1/2006 2. panta 3. punkta j) apakšpunktu.
- 5 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ASF ir noteikusi turpmāko:
- i) ka akcionāriem, par kuriem tiek pieņemts, ka tie ir rīkojušies saskaņoti, ir 3 mēnešu laikā jāpārdod emitenta uzņēmumā turētās akcijas proporcionāli, tādējādi, lai visi tiesību akti atbilstu likumā noteiktajam 5 % sliekšnim;
 - ii) ka *Depozitarul Central* ir jāaptur to tiesību subjektu balsstiesības, par kuriem ir pieņemts, ka tie ir rīkojušies saskaņoti, ar 5 % sliekšni, un FIU *BANAT CRIȘANA* valdei ir jāveic nepieciešamie pasākumi, lai attiecīgie tiesību subjekti neizmantotu balsstiesības, kas saistītas ar akcijām, kuras turot ir pārsniegts likumā noteiktais sliekšnis.
- 6 Prasītāji iesniedza administratīvu prasību pret atbildētāju, ar kuru lūdz:
1. Atcelt CNVM Noteikumu Nr. 1/2006 2. panta 3. punkta j) apakšpunkta normas par emitentiem un vērtspapīriem
 2. Atcelt ASF 2014. gada 22. maija Lēmumu Nr. A/419, kurā ir lemts par iepriekš iesniegto sūdzību par CNVM Noteikumu Nr. 1/2006 2. panta 3. punkta j) apakšpunkta normām par emitentiem un vērtspapīriem.
- 7 *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) kā nepamatotu noraidīja gan prasītāju iesniegto prasību, gan atbildētāja iebildi par intereses prasības iesniegšanā neesamību.
- 8 Prasītāji pārsūdzēja Bukarestes apelācijas tiesas spriedumu ar prasību, kas iesniegta *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstajā kasācijas tiesā, Rumānija) – iesniedzējtiesā.
- 9 Pēc tam tie lūdza iesniedzējtiesai iesniegt Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 10 Visa procesa laikā administratīvajās un tiesu iestādē prasītāji apgalvoja, ka CNVM Noteikumu Nr. 1/2006 2. panta 3. punkta j) apakšpunkts ir prettiesisks, jo ar to it īpaši ir pārkāpts kapitāla brīvas aprites princips.
- 11 Dalības kapitālā ierobežojuma noteikšana 5 % apmērā ar Likuma Nr. 297/2004 286.¹ pantu, pēc prasītāju uzskatiem, veido situāciju, kas neatbilst Savienības tiesiskajam regulējumam, jo Eiropas [Savienības] likumdevējs nav paredzējis valstu likumdevējam iespēju noteikt likuma ierobežojumus dalībai tāda uzņēmuma kapitālā, kurš var veikt tirdzniecību regulētā tirgū. Turklāt prasītāji apgalvo, ka “saskaņošanas” jēdziens Savienības tiesībās ir ekskluzīvi saistīts ar saistošas pārņemšanas juridisko institūtu, jo likumdevējs pieņem, ka saskaņoti

rīkojas kontrolētās personas vai personas, kas kontrolē citas personas, un kas kopā mēģina pārņemt emitenta uzņēmuma kontroli, iesniedzot piedāvājumu vai ierosinot tā bankrotu. Eiropas Savienības tiesībās ir paredzēta tikai viena šāda veida prezumpcija – Direktīvas 2004/25/EK 2. panta 2. punktā, proti, gadījumā, ja personas ar vairākuma dalību kontrolē citas personas.

- 12 Konkrēti, saskaņā ar Direktīvas 2001/34/EK 87. pantu, kas aizstāts ar Direktīvas 2004/109/EK 2. panta 1. punkta f) apakšpunktu, saskaņošanas prezumpcija balstās uz ideju par akcionāra veiktu kontroli emitenta uzņēmuma ietvaros, izmantojot to, ka personai pieder vairākums balsstiesību, tiesību kontrolēt vai atcelt vairākumu vadības vai kontroles institūciju locekļus vai tieši kontrolējot akcionāru vai partneru balsu vairākumu, pamatojoties uz vienošanos, kas noslēgta ar citiem uzņēmuma akcionāriem vai partneriem.
- 13 Ņemot vērā šos elementus, prasītāji apgalvo, ka Savienības tiesības nekādā veidā nenosaka iespēju ieviest saskaņošanas prezumpciju vispārīgu “ekonomisku” iemeslu dēļ. Arī citādi netiek pat atzīta doma par saskaņošanu, kas vispārīgi būtu balstīta uz personu vienkāršu esamību, kas saimnieciskos darījumos izmanto finanšu līdzekļus, kam ir tā pati izcelsme vai kas ir no dažādām organizācijām, kuras ir saistītie tiesību subjekti. Turklāt prasītāju sniegtajā interpretācijā saskaņošanas gadījums, kas paredzēts *CNVM* Noteikumu Nr. 1/2006 2. panta 3. punkta j) apakšpunktā, nevar pastāvēt bez obligātā nosacījuma, ka akcionārs mēģina iegūt emitenta kontroli.
- 14 Diametrāli pretēji *ASF* apgalvo, ka Noteikumos Nr. 1/2006 paredzētās saskaņošanas prezumpcijas pilnībā atspoguļo Savienības tiesību normas un tās nav ierobežotas tikai ar publiskā piedāvājuma gadījumu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 15 Tiek lūgts noteikt, vai Likuma Nr. 297/2004 286.¹ panta 1.-4. punktu ir pārkāpts brīvas kapitāla aprites pamattiesības (LESD 63. pants), jo tajā prasītājiem ir aizliegts turēt vairāk nekā 5 % akciju ar balsstiesībām saistībā ar Rumānijas investīciju fondu (FIU), vai arī minētie likuma ierobežojumi ir samērīgi un nepieciešami, lai sasniegtu leģitīmu valsts politikas mērķi.
- 16 Iesniedzējtiesa norāda uz Direktīvas 2004/25/EK 2. panta 1. punkta d) apakšpunktu, 2. panta 2. punktu un Direktīvas 2001/34/EK 87. pantu, kas ir aizstāts ar Direktīvas 2004/109/EK 2. panta, 1. punkta f) apakšpunktu.
- 17 Turklāt minētā tiesa arī atsaucas uz 1999. gada 14. oktobra spriedumu *Sandoz GmbH* (C-439/97, EU:C:1999:499), kurā Tiesa ir atzinusi, ka Līguma noteikumiem par kapitāla brīvu apriti ir tieša iedarbība, un Savienības dalībvalstu likumdevējam un tiesām ir tie jāatzīst, un atgādina, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru preventīvas administratīvas apstiprināšanas sistēma atbilst samērīguma principam, ja tā pamatojas uz objektīviem, nediskriminējošiem kritērijiem, kuri ir

iepriekš zināmi attiecīgajiem uzņēmumiem un ja visām personām, kuras skar šāda veida ierobežojošais pasākums, ir pieejams tiesību aizsardzības līdzeklis.

- 18 Uz samērīguma principu Tiesā ir norādīts daudzās lietās, kuras attiecas uz dažu Līgumā noteikto pamattiesību, it īpaši tiesību uz kapitāla brīvu apriti pārkāpumu, kurās Tiesa ir atzinusi, ka pasākumiem, ar ko tiek aizskartas Līgumā noteiktas pamattiesības, ir jābūt ar leģitīmu mērķi, un minētais pamattiesības ierobežojošais noteikums nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu šī pasākuma mērķi.
- 19 Pamatojoties uz šo judikatūru, ir jāizvērtē, vai likumdošanas pasākumi saskaņā ar 286.¹ panta 1.-4. punktu ir samērīgi ar leģitīmu likumdošanas mērķi, vai investori ir pienācīgi informēti un vai tiem ir tiesību aizsardzības līdzekļi, lai apstrīdētu pārmērīgi apgrūtināšas prasības.
- 20 FIU *Banat Crișana SA*, kā arī pārējās finanšu investīciju sabiedrības, kas sākotnēji bija nodibinātas ar Likumu Nr. 133/1996, ir akciju sabiedrības, kas pilnībā pieder privātiem investoriem pēc plašas privatizācijas procesa, attiecībā uz ko likumdevējs ir nolēmis paredzēt un arī pēc privatizācijas procesa pabeigšanas saglabāt dalību maksimāli 5 % apmērā (sākotnēji 1 % apmērā). Turklāt ir ieviests ierobežojums attiecībā par saskaņotu dalību, un ASF Noteikumu Nr. 1/2006 2. pantā ir uzskaitījusi virkni situāciju, kas tiek kvalificētas kā saskaņošanas prezumpcijas.
- 21 Tādēļ tiek uzdots jautājums, vai ar dalības sliksni, ko dalībvalstis noteikušas privāttiesību subjektiem privatizācijas procesos, ir pārkāptas tiesības uz kapitāla brīvu apriti un vai kapitāla brīvas aprites pārkāpumu veido gan tiešas dalības, gan dalības kopā ar citām personām ierobežojuma līdz 5 % apmērā no uzņēmuma kapitāla tādu privāto uzņēmumu gadījumā, kas jau ir privatizēti aptuveni 20 gadus un kam nav stratēģiskas nozīmes, ieviešana ar likumu (kā ar Likumu Nr. 297/2004 286.¹ panta un vēlāko tiesisko regulējumu).